

OBSAH

1. ZÁKLADNÍ EKONOMICKÉ POJMY	9
1.1 PŘEDMĚT EKONOMIE	9
1.2 ČLENĚNÍ EKONOMIE	11
Makroekonomie.....	11
Mikroekonomie.....	12
1.3 ZÁKLADNÍ EKONOMICKÉ OTÁZKY A EKONOMICKÉ SYSTÉMY	13
2. ÚVOD DO TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	16
2.1 POTŘEBY	16
2.2 VÝROBA A VÝROBNÍ PROCES	18
2.3 ZBOŽÍ A JEHO DVĚ STRÁNKY	21
2.4 PENÍZE	22
Funkce peněz.....	23
2.5 ZÁKLADNÍ PRVKY TRŽNÍHO MECHANISMU	25
2.6 ČLENĚNÍ TRHU	26
Členění trhu z územního hlediska	26
Členění trhu z hlediska druhu a množství.....	27
3. TRH VÝROBKŮ A SLUŽEB	28
3.1 POPTÁVKA	28
3.2 FAKTORY PŮSOBÍCÍ NA POPTÁVKU	30
3.3 PRUŽNOST POPTÁVKY	32
Extrémy cenové elasticity	32
3.4 NABÍDKA	34
Jiné faktory působící na nabídku	35
3.5 VZÁJEMNÉ PŮSOBNÍ NABÍDKY A POPTÁVKY	36
3.6 ZMĚNY TRŽNÍ ROVNOVÁHY	37
4. OSTATNÍ TRHY	40
4.1 TRH VÝROBNÍCH FAKTORŮ	40
Základní skupiny výrobních faktorů	41
Trh půdy.....	44
Trh práce.....	45
Nezaměstnanost a úřady práce.....	47
4.2 FINANČNÍ TRHY	49
Nabídka a poptávka na finančních trzích.....	49
Trhy finančního kapitálu	51
Dluhopisy, akcie, směnky, podílové listy, šeky	51
Burza s cennými papíry	52
5. DOPROVODNÉ JEVY TRŽNÍHO MECHANISMU	53
5.1 NEDOKONALOSTI TRŽNÍHO MECHANISMU	53
Monopol.....	54
Metody sloužící k omezování činnosti a vlivu monopolu	55
Další nedokonalosti tržního mechanismu	56
5.2 NEZAMĚSTNANOST	58
Míra nezaměstnanosti, výpočet	59
Typy nezaměstnanosti.....	59
Tendence ke zvyšování nezaměstnanosti.....	60
5.3 INFLACE	61
Index spotřebitelských cen, výpočet	61
Stupně inflace	62
Dopady inflace	63

6. ÚLOHA STÁTU V TRŽNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	65
6.1 STÁT NA STRANĚ NABÍDKY A POPTÁVKY	65
6.2 STÁT JAKO ČINITEL VYTVÁŘEJÍCÍ A OVLIVŇUJÍCÍ EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ	67
6.3 HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA VLÁDY	69
6.4 SELHÁVÁNÍ STÁTU V TRŽNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	70
7. NÁSTROJE HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY STÁTU	72
7.1 MONETÁRNÍ POLITIKA STÁTU	73
Přímé nástroje monetární politiky státu	74
Nepřímé nástroje monetární politiky státu	74
7.2 FISKÁLNÍ POLITIKA STÁTU	77
Příjmy státního rozpočtu	78
Výdaje státního rozpočtu	78
7.3 OBCHODNÍ POLITIKA STÁTU	80
Přímé nástroje obchodní politiky státu	80
Neřímé nástroje obchodní politiky státu	81
7.4 DŮCHODOVÁ A SOCIÁLNÍ POLITIKA STÁTU	81
Přímé nástroje důchodové a sociální politiky státu	81
Neřímé nástroje důchodové a sociální politiky státu	82
8. NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ	83
8.1 ČLENĚNÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	84
8.2 ČLENĚNÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ DLE PRINCIPU FINANCOVÁNÍ	84
Ziskový (tržní) sektor	85
Neziskový (netržní) sektor	85
8.3 SOUKROMÝ A VEŘEJNÝ SEKTOR	85
8.4 VEŘEJNÁ EKONOMIE	86
9. NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ AGREGÁTY	89
9.1 ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ	89
Ukazatele životní úrovně	91
9.2 MĚŘENÍ TOKŮ V NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	93
Národní produkt a národní důchod	93
Hrubý národní produkt a hrubý národní důchod	94
9.3 METODY VÝPOČTU HRUBÉHO NÁRODNÍHO PRODUKTU	94
9.4 DALŠÍ NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ UKAZATELE	96
HDP (HNP) na obyvatele	96
Mimoekonomické faktory	96
Čistý ekonomický blahobyt	97
Čistý národní produkt (čistý domácí produkt)	97
Porovnání zemí dle HDP v objemovém vyjádření	97
Ekonomická úroveň daného státu	97
Ekonomický růst	97
10. BANKY A JEJICH ÚLOHA V NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	99
10.1 FORMY PENĚZ	99
Reálné a ideální peníze	100
10.2 VZNIK BANK	101
Úvěrové peníze - bankovky	101
10.3 FUNKCE KOMERČNÍCH (OBCHODNÍCH) BANK A JEJICH ZÁKLADNÍ ČINNOSTI	103
10.4 ÚVĚRY	103
Krátkodobé úvěry	104
Dlouhodobé financování	104
10.5 FUNKCE A POSTAVENÍ CENTRÁLNÍ BANKY	105
Funkce centrální banky	105

11. CYKLICKÝ VÝVOJ TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ 107

11.1 EKONOMICKÝ RŮST	107
Tempo růstu	108
Extenzivní faktory růstu	109
Intenzivní faktory růstu	109
11.2 HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS	110
Konjunktura	110
Recese (deprese)	110
Krise	110
Oživení (obnova)	111
11.3 PŘÍČINY CYKLICKÉHO VÝVOJE TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	111
Exogenní (vnější) faktory	111
Endogenní (vnitřní) faktory	111

12. ZAHRANIČNÍ OBCHOD 112

12.1 ČLENĚNÍ ZAHRANIČNÍHO OBCHODU	113
Export, import, reexport	113
12.2 RIZIKA ZAHRANIČNÍHO OBCHODU	114
Rizika hospodářská	114
Rizika dopravní	114
Riziko nepřevzetí zboží	114
Riziko neplacení	114
Rizika politická	114
Rizika přírodní a náhodná	115
12.3 EXPORTNÍ OPERACE	115
Příprava exportní operace	115
Uzavření a realizace kupní smlouvy	116
12.4 IMPORTNÍ OPERACE	118
Importní marketing	118
Nalezení obchodního partnera	118
Uzavření kupní smlouvy	118
Financování dovozu	118
Plnění kupní smlouvy	118
Kooperace institucí zahraničního obchodu	119
12.5 CLO A CELNÍ POLITIKA	119
Orgány celní kontroly - celní správa	119
12.6 MEZINÁRODNÍ OBCHOD A JEHO VÝHODY	120
Absolutní výhody - monopol přírodních a klimatických podmínek	120
Existence komparativních výhod	121
Faktory působící v mezinárodním obchodu	121
Ochrana vnitřního trhu země vůči zahraniční konkurenci	121
12.7 PODNIKÁNÍ V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE	121

KLÍČ 125

POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA 128